

**Asociația
Bibliotecarilor
din Republica
Moldova (ABRM)**

Echipe redacțională

Valentina Chitoroagă
redactor responsabil

Natalia Goian
Efimia Macrinici
Marina Popescu
Lina Mihăluță
Tatiana Panaghiu
Viorica Lupu
Tamara Nistor
Lilia Puzderi
Galina Tomșa

Tel. 295-746

Fax 295-860

valentina.chitoroaga@gmail.com

În acest număr:

- pagina 2 -

**Clasificarea Zecimală Uni-
versală: abordări teoretice**

Natalia Goian

- pagina 6 -

Modificări în CZU.

Clasa 0 Generalități

Nina Crasnopolschi

Lilia Puzderi

Tiraj 100 ex.
Tipografia Valinex SRL

IMPULSUL SCHIMBĂRILOR

Încercarea este șansa de a ne cunoaște puterile sau a constata lipsa lor. Numai cel care încearcă poate sesiza erorile. Este mai bine de a greși decât a fi inactiv. Eșecurile pot fi la fel de prețioase ca și succesele.

Inițierea acestei publicații este o încercare. Suntem conștienți de faptul că sunt necesare schimbări, în felul cum gândim, ce facem, facem oare corect, util pentru toți cei vizați? Pentru a forma o atitudine și a realiza ceva este nevoie de acțiune.

Această ediție a buletinului informativ va reflecta a o serie de activități realizate de membrii Comisiei Catalogare-Indexare și a altor specialiști interesați de domeniu.

În esență, cunoștințele sunt informații însușite în cadrul proceselor educaționale sau obținute prin experiență. La rândul lor, informațiile sunt reflecții ale lumii reale în conștiința colectivă, în urma unui proces de acumulare și prelucrare a unor date elementare. Cunoașterea se bazează pe informații. O trăsătură a informației este dată de caracterul ei relativ: ceea ce poate constitui o informație pentru o persoană, este posibil să nu aibă nici o semnificație pentru o altă persoană. Interesant este faptul că, pornind de la aceleași date, persoane diferite, prin prelucrări diferite, pot obține informații diferite. Toate aceste schimbări, care se petrec în timpul nostru, produc, la nivel organizațional și social, mutații, nu de puține ori, greu de înțeles și de acceptat.

Dezvoltările tehnologice, nevoile de informare în continuă schimbare ale utilizatorilor ne determină a restructura modul de activitate. În prezent, prelucrăm colecții de informații nu numai tipărite, ci și electronice. Este o regândire a fluxului de activități, progrese în manipularea informației electronice, în accesarea și utilizarea acesteia pentru predare și învățare. Nevoia de a structura și organiza informația, deci nevoia de instrumente avansate de acces, organizare, control devine tot mai stringentă. Concomitent cu regândirea activităților de prelucrare, catalogatorii sunt primii care își definesc rolul pentru utilizatorii pe care îi deservesc.

Învățarea bazată pe resurse cucerește tot mai mult teren și își dovedește avantajele. Dar nu trebuie uitat că aceasta trebuie să se bazeze pe acces la toate tipurile de resurse informaționale, atât tradiționale, cât și moderne și, astfel, depinde și de implicarea noastră, a catalogatorilor în proces.

Tehnologiile informaționale, prin dinamica greu de stăpânit, schimbă marea majoritate a ocupațiilor. Între acestea, ocupația de bibliotecar/bibliograf este, de departe, una din cele mai solicitante. Sistemul informațional al oricărei organizații cuprinde ansamblul mijloacelor și procedurilor de identificare, preluare, memorare, prelucrare și difuzare a informației și are ca obiectiv furnizarea acesteia către membrii ei, într-o formă direct utilizabilă și în timp util.

Circumscrișă sistemului informațional al ABRM, publicația de față intenționează să ridice calitatea informațiilor necesare cunoașterii în spațiul dezvoltării profesionale a catalogatorilor.

Valentina Chitoroagă

Clasificarea Zecimală Universală: abordări teoretice

Natalia Goian, dr., conf. univ.

Sistemele de clasificare rămân și astăzi un fenomen în cultura omenirii, spune Eduard Sukiasean, vorbind de practica mondială de clasificare. Fiecare dintre sistemele de clasificare reflectă nivelul de dezvoltare a științei și experienței practice la fiecare etapă de dezvoltare a societății, și în acest sens, este un monument istoric.

Un instrument important în asigurarea accesului utilizatorilor la resursele informaționale autohtone și mondiale, sunt limbajele documentare.

Pentru a transforma documentele în informații care pot fi recuperate, regăsite, analiza documentară de conținut folosește limbajul artificial, și anume, limbajul documentar. Limbajul documentar nu este un limbaj natural, deși utilizează semnele acestuia. Semnele limbajului natural sunt cuvintele care sunt utilizate de limbajul documentar, înlocuindu-le adesea prin simboluri cu semnificații concrete pentru a reprezenta conținutul documentului. Această reprezentare convențională are loc atunci când simbolizează elemente constitutive ale limbajului de descriere prin intermediul instrumentelor vizuale de reprezentare – notația simbolică; este cazul sistemelor de clasificare care, prin procedeul notației, reprezintă idei, exprimate prin numere ordinale.

Limbajul documentar reprezintă un ansamblu semantic formalizat de semne alfabetice, numerice sau alfanumerice elaborat și utilizat în scopul transformării documentelor în informații care se pot înmagazina și regăsi.

Limbajul documentar este un limbaj intermediar între informațiile conținute în documente și informațiile solicitate de către utilizatori. Capacitatea limbajului documentar de a reprezenta mesajele îi permite să îndeplinească două obiective fundamentale: de inducție și de reprezentare, toate celelalte funcții pe care le îndeplinește de-a lungul procesului documentar, fiind orientate spre acest ultim obiectiv. Între aceste funcții iese în evidență caracterul mediator al limbajelor documentare în procesele de rezumare și indexare, atunci când se controlează posibila am-

biguitate între termeni. Limbajul documentar este foarte important și pentru sistematizarea documentelor.

Limbajele documentare pot fi tipizate după diferite criterii. În funcție de controlul exercitat asupra vocabularului deosebit limbaje libere și limbaje controlate. În funcție de coordonare a termenilor deosebit limbaje pre-coordonate și limbaje post-coordonate. După structură deosebit limbaje ierarhice și limbaje combinatorii. Limbajele cu structură ierarhizată se numesc clasificări.

Clasificarea este un ansamblu ordonat de concepte distribuite în mod sistematic în clase, formând o structură bine determinată. De regulă, clasificările sunt compuse din : tabele principale; tabele auxiliare; index alfabetic pe materii.

Tabela principală conține clasele, care ne prezintă universul cunoașterii umane, diviziunile și subdiviziunile în care se descompune fiecare clasă, divizate ierarhic de general la particular.

Tabela auxiliară îmbină o serie de concepte suplimentare, necesare pentru a evidenția (prezenta) forma de prezentare a documentului, punctul geografic, limitele cronologice, limba în care este scris documentul etc., care urmează să fie alăturate conform anumitor reguli de alte concepte din tabela principală.

Indexul alfabetic pe materii este o listă de termeni aranjați în ordine alfabetică. Fiecare termen este urmat de o notație corespunzătoare care ne trimite la clasa, diviziunea, subdiviziunea respectivă din tabela principală.

Cuvântul clasificare este polisemic și poate fi înțeles în sens dublu: ca proces de ordonare și repartizare în clase a obiectelor, ținând seama de anumite caracteristici; ca un sistem propriu de clase, dinainte prestabilit în care aceste obiecte se ordonează. Înțelegem clasificarea ca pe operație intelectuală proprie cunoașterii umane, care încearcă să dezvăluie conținutul documentelor pentru a formaliza și reprezenta cu ajutorul unui limbaj prestabilit. Obiectivul principal al clasificării constă în a permite gruparea materiilor în clase cu scopul de a depozita și recupera ulterior informația. Clasificarea afectează, de asemenea, conținutul necesităților informaționale ale utilizatorilor, pentru că în același mod determină în ce clase și subclase a uneia sau alteia clasificări s-a situat informația care poate satisface aceste necesități. Procesul de clasificare este supus anumitor reguli formale de logică, deoarece materiile

trebuie divizate de fiecare dată doar în corespundere cu o caracteristică de divizare, iar clasele și subclasele rezultante trebuie să se excludă reciproc și simultan. Divizarea în clase trebuie să fie continuă, fără salturi.

Spre deosebire de indexare, care este o operație de natură analitică, clasificarea cere un efort notabil de sinteză orientat spre detectarea și izolarea temei principale și nu a cuvintelor, prin care se prezintă documentul. Pentru a stabili o tipizare a limbajelor de clasificare trebuie să ținem cont de componența lor lexicală și de structura lor.

Așa dar, clasificările pot fi deosebite după conținut și după structură. După conținut deosebim clasificări enciclopedice și clasificări specializate.

Clasificările enciclopedice se prezintă sub formă de liste de termeni normalizați din toate domeniile cunoașterii. De tip enciclopedic, putem numi, sistemele mari de clasificare: CDD, CZU.

Clasificările specializate se prezintă sub formă de liste de termeni normalizați într-un anumit domeniu. Clasificările specializate se concentrează pe o singură temă, urmată de alte subteme dependente de tema principală. Printre cele mai cunoscute clasificări speciale putem numi Clasificarea zecimală în domeniul astronauticii (CDA), Clasificarea în domeniul medicinei a Bibliotecii Naționale de Medicină (National Library of Medicine) etc.

Din punctul de vedere a structurii, deosebim clasificări enumerative, clasificări pe fațete și clasificări mixte. Cele enumerative sunt sistemele tradiționale de clasificare bibliotecar-bibliografice, ele enumără sau introduc în liste toți termenii necesari pentru tratarea unei teme aparte (clasificările specializate) ori încearcă să cuprindă tot universul cunoașterii - în cazul clasificărilor enciclopedice. După structură putem numi: CZU, CDD, Clasificarea Bibliotecii Congresului (LCC) etc.

Clasificările pot fi, de asemenea, științifice – sistematizând fenomenele lumii naturale, ca un ajutor la studiul și considerarea lor logică – sau documentare, ajutând la organizarea documentelor în scopul facilitării gășirii informației. CZD și CZU sunt clasificări documentare. Clasificările de bibliotecă tind a fi ori de bibliotecă – pentru aranjarea fizică a colecțiilor ca atare și ca un ghid pentru cuprinderea acestora – ori bibliografice, pentru indexarea și descrierea detaliată a documentelor, fără referință la o

anumită colecție. CZD s-a format ca o clasificare de bibliotecă, iar CZU ca una bibliografică.¹

Metodica tradițională de prezentare a acestor clasificări constă în divizarea domeniilor cunoașterii umane în clase, clasele în subclase etc., se divid de atâtea ori, de cât este nevoie de detaliere în procesul de clasificare. Unele clasificări ierarhice au și particularitatea de a prezenta universul informației în grupe, care se împart în zece clase, care se divizează la rândul lor, în alte zece subclase, fiecare subclasă în alte zece etc. până la atingerea unei mari precizii, reducând extensiunea unui concept la limite foarte precise.

Un element caracteristic pentru toate sistemele de clasificare este notația. Notația reprezintă un sistem de simboluri, numere sau combinații de simboluri și numere care sunt atribuite termenilor de clasificare și sunt capabile să reprezinte clasele, diviziunile, subdiviziunile. Scopul principal al notației este de a determina succint conceptele cât și relațiile dintre ele. Când se utilizează un singur tip de simboluri, este o notație pură. Ca exemplu poate servi CDD, în care indicii de clasificare sunt exprimați prin cifre arabe. Un sistem care utilizează mai mult de un tip de simboluri se numește sistem de notație mixtă. Clasificarea Colon are o notație mixtă de tip alfa-numerică, în exprimarea căreia sunt utilizate literele alfabetului latin, literele alfabetului grecesc și numere.

Clasificarea de bibliotecă se bazează pe clasificarea științelor. Între clasificarea de bibliotecă și clasificarea științelor există o relație strânsă. Ambele împart cunoștințele umane în domenii, însă clasificarea de bibliotecă are particularitățile sale și o sferă mult mai largă. Atunci când clasificarea științelor este preocupată de domeniile cunoașterii în general, clasificarea de bibliotecă este preocupată de sistematizarea noțiunilor științifice, tehnice și culturale care se conțin în documente.

Cele mai răspândite clasificări în lume sunt: Clasificarea Zecimală Dewey și Clasificarea Zecimală Universală.

Clasificarea zecimală Dewey este utilizată în peste 200.000 de biblioteci din 135 de țări, fiind tradusă în peste 30 de limbi.

¹ Atanasiu, P. Termeni din domeniul Informării și documentării: Îndrumar metodologic / Pia Atanasiu, Natalia Grecu. – București, 1988. 482 p.

Melville Louis Kossuth², cunoscut sub numele de Melvil Dewey s-a născut la 10 decembrie 1851 în orașul Adams Center (New York). La 15 ani a absolvit școala, având permisiunea de a preda matematica în clasele primare. În 1870 M. Dewey, se încadrează în calitate de bibliotecar la Colegiul Amherst. Aici pentru prima dată, lui M. Dewey i-a venit ideea clasificării zecimale. Aria de activitate a acestui savant este mult mai vastă. În 1876 M. Dewey a fondat o revistă (Library Journal), prima ediție de specialitate din lume. În 1876 a elaborat fișa de catalog care este utilizată și astăzi în biblioteci. În 1887 M. Dewey deschide pentru prima școală de biblioteconomie (School of Library Economy).

Numele acestui mare savant rămâne cunoscut, mai ales pentru Clasificarea Zecimală (CZU), care a apărut în 12 ediții pe parcursul vieții lui. A decedat la 26 decembrie 1931. E. Sukiasean, savant în domeniul biblioteconomiei, cercetând viața și activitatea lui M. Dewey, ne comunică lucruri extreme de interesante și importante. Autorul spune că M. Dewey nu considera Clasificarea zecimală cel mai important lucru în activitatea sa. Conținutul CZD nu era original și era inspirată din alte sisteme, după cum spunea M. Dewey „mai înțelepte și deștepte”. În continuare autorul spune, că nu trebuie să i se atribuie prioritate în elaborarea principiului zecimal, necâtând la faptul că nimeni nu a reușit să folosească cifrele arabe așa de bine.

Înainte de M. Dewey, un alt bibliotecar american – William Thomas Harris, se inspirase dintr-un sistem științific – The Advancement of Learning (1608), pentru a elabora o clasificare care ar repartiza ansamblul de cunoștințe umane în 10 clase, unde fiecare din ele ar conține un număr variabil de diviziuni.

În prima ediție a sistemului său de clasificare „The Advancement of Learning”, care a apărut în 1876, M. Dewey a preluat schema lui W. T. Harris. Această schemă reflecta ansamblul de cunoștințe umane și le repartiza în 9 discipline fundamentale: Filosofia, Religia, Științe sociale, Lingvistica, Științele exacte, Științele aplicate, Arta, Literatura, Geografia și Istoria, la care se adaugă clasa Generalități.

Acest sistem a avut o importanță deosebită, datorită principiului zecimal de divizare. Cele zece clase la rândul

lor puteau fi divizate în alte zece diviziuni, fiecare diviziune putea fi divizată în zece și așa mai departe. În sistemul de clasificare al lui M. Dewey fiecare clasă era numerotată de la 000 la 900.

000 Generalități	500 Științe exacte
100 Filosofie	600 Științe aplicate
200 Religie	700 Artă
300 Științe sociale	800 Literatură
400 Lingvistică	900 Geografie și Istorie

Respectiv fiecare diviziune conține alte zece subdiviziuni. Spre exemplu:

600 Științe aplicate – 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610. Fiecare subdiviziune conține alte zece: 610 Medicina – 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620.

Cu siguranță, Clasificarea Zecimală Dewey a cunoscut cele mai mari succese în Statele Unite ale Americii, mai apoi și în alte țări. Acest succes se datorează în primul rând faptului că notația acestui sistem face clasificarea clară și lizibilă: un grup de cifre unite în bloc se memorează mult mai ușor decât un grup de litere; cifrele arabe sunt utilizate în toată lumea și nu depind de alfabetul utilizat în fiecare țară. Clasificarea Zecimală Dewey fiind extensibilă, permite introducerea noțiunilor noi.

În 1895 M. Dewey transmite dreptul de autor editurii „Forest Press” menită pentru editarea Clasificării Zecimale Dewey și tot atunci oferă dreptul pentru utilizarea CZD Institutului Internațional de Bibliografie, fondat de Paul Otlet și Henri La Fontaine. Date foarte importante în ceea ce privește dezvoltarea, editarea, revizuirea a CZD relatează Joan Mitchell în comunicarea sa la conferința din Crimeea, în 1995, subliniind, că Clasificarea Zecimală Dewey este editată de OCLC Forest Press care are sediul în Albany, New York. Forest Press, care deține drepturi exclusive asupra Clasificării, a fost achiziționată de OCLC de la Lake Placid Educational Foundation, la finele anului 1988. Biroul Editorial pentru Clasificarea Zecimală Dewey funcționează în cadrul Departamentului de Clasificare zecimală care fac parte din Directoratul Catalogare al Bibliotecii Congresului.

Clasificarea este revizuită și dezvoltată de editor împreună cu trei redactori adjuncți și un asistent de redacție.

Urmărind evoluarea Clasificării Zecimale Dewey putem afirma, că modificările intervenite de la o ediție la alta

² http://en.wikipedia.org/wiki/Melvil_Dewey

au fost foarte apreciate de către țările în care bibliotecile utilizează acest sistem de clasificare.

Pe lângă preocuparea de a face din Clasificarea Zecimală Dewey o clasificare documentară putem afirma că modalitățile intervenite de la o ediție la alta au fost foarte apreciate de către țările în care bibliotecile utilizează acest sistem de clasificare.

Pe lângă preocuparea de a face din Clasificarea Zecimală Dewey o clasificare documentară, care ar integra în fiecare ediție nouă noțiunile recent apărute și care ar permite o indexare precisă și adaptabilă, trebuie să menționăm tendința de a face din Clasificarea Zecimală Dewey și o clasificare internațională. În 1989 la Paris a avut loc Congresul IFLA în cadrul căruia a fost organizat atelierul cu titlul: „Dewey: An International Perspective”. Această preocupare de a „internaționaliza” CZD a început cu ediția 18 și intenția editorilor a fost de a face CZD clasificarea principală din lumea anglofonă. O incontestabilă internaționalizare prezintă ediția a 20-a prin introducerea indicilor auxiliari geografici pentru un șir de țări din Europa, Japonia, Africa, la fel, prin introducerea indicilor auxiliari pentru limbile africane etc. Astăzi cifrele întâlnite pe paginile diferitelor publicații, ne demonstrează importanța Clasificarea Zecimală Dewey. CZD este utilizată în peste 130 de țări ale lumii, ceea ce constituie 25% din utilizarea mondială. CZD a fost tradusă în mai multe limbi: germană, spaniolă, franceză, italiană, japoneză și este caracterizat de unii autori (Ghid de catalog..., p. 265) drept un sistem universal de clasificare, care cuprinde toate domeniile activității umane; concepută pe principiul diviziunii zecimale, permițând subdivizarea nelimitată a claselor.

În 1895, Oficiul Internațional de bibliografie fondat la Bruxelles își propusese un scop ambițios: constituirea unui „Manuel du Répertoire Bibliographique universel”, catalog care ar conține informația despre toate documentele existente de la apariția tiparului, fără să ia în considerație limba în care este descris documentul.

Belgienii Paul Otlet și Henri La Fontaine au obținut de la M. Dewey permisiunea de a utiliza clasificarea acestuia, cât și dreptul de a o adapta, modifica în funcție de propriile sale criterii. Oficiul Internațional de Bibliografie a organizat mai multe conferințe (1897, 1900, 1908, 1910) în cadrul cărora au fost puse în discuție diferite probleme

în realizarea sarcinii propuse. În 1895 la Conferința Internațională Bibliografică s-a decis pentru reorganizarea Oficiului Internațional de bibliografie și fondarea Institutului Internațional de Bibliografie cu sediul la Bruxelles.

În 1931 Institutul Internațional de Bibliografie este reorganizat în Institutul Internațional de Documentare și mai târziu, în 1938 în baza acestui institut a fost fondată Federația Internațională de Documentare (FID). Până în anul 1992 Federația Internațională de Documentare și-a îndeplinit funcțiile de organizare, întreținere și modificare. De la 1 ianuarie 1992 toate drepturile și funcțiile de organizare, modificare au fost transferate unei noi structuri – Consorțiului CZU. Trebuie să menționăm că una din organizațiile principale în componența Consorțiului CZU, este Federația Internațională de Documentare. Consorțiul CZU este o organizație non-profit care reunește alături de FID, și alți mari editori din Anglia, Belgia, Spania, Japonia, Cehia etc. Tabelele de Clasificare Zecimală Universală sunt proprietatea Consorțiului CZU și nimeni nu are dreptul de a introduce schimbări sau modificări fără acordul Consorțiului CZU.

Clasificarea Zecimală Dewey a servit, deci, ca bază la elaborarea Clasificării Zecimale Universale. Cu toate că sunt și unele deosebiri în conținutul diviziunilor, schema acestor clasificări a fost mult timp identică.

Clasificării Zecimale Universale s-a dezvoltat pe parcursul a mai multor ani. Prima ediție apărută în 1895 în limba franceză, de fapt, a fost „o selectare din Clasificarea Zecimală Dewey. Mai târziu, în ediția din 1897 a apărut ceva absolut nou pentru CZD – tabela cu indici auxiliari geografici. Au fost introduse și diferite simboluri matematice care erau ușor înțelese de toate țările. Clasificarea Zecimală Dewey care era o clasificare enumerativă s-a transformat într-o clasificare fațetată, numită Clasificarea Zecimală Universală. Importante sunt și semnele propuse de Paul Otlet pentru combinarea indicilor de clasificare: bară oblică (/), semnul plus (+), semnul relație (:).

Clasificarea Zecimală Universală este înzestrată cu indici auxiliari comuni și indici auxiliari analitici sau speciali. Cu ajutorul indicilor auxiliari pot fi constituiți indici compuși. În continuare am mai sublinia câteva caracteristici pentru CZU:

- cum indică chiar denumirea acestei clasificări, ea are un caracter universal; poate fi utilizată în orice țară pentru ordonarea colecțiilor de documente cu caracter enciclopedic sau specializat.

- este o clasificare documentară care poate fi utilizată nu numai pentru aranjarea documentelor în raft, dar și pentru indexarea documentelor foarte specializate, cât și, ale articolelor din periodici.

În Tabela principală a intervenit o modificare importantă în 1962, când clasa 4 a fost lipsită de conținutul său (lingvistica), fiind transferată în clasa 8 și numită: Lingvistică. Filologie. Literatură. Astăzi se discută în jurul problemei de reamenajare a clasei 4, însă nu este publicată nici o versiune.

Astăzi, discuțiile care se întrețin pe paginile edițiilor periodice de specialitate în problema utilizării Clasificării Zecimale Universale, sunt contradictorii.

În darea de seamă a Conferinței privind informarea științifică a Societății Regale din Marea Britanie, care a avut loc în 1948 s-a accentuat că detalierea cu care sunt redate în CZU unele domenii (științele naturii, științe aplicate), face CZU utilizabilă pentru codificarea mecanizată, tradițională. Unii autori susțin că mijloacele mecanizate existente de prelucrare a informației nu sunt adecvate pentru utilizarea CZU. B. C. Vickery susține că CZU nu poate fi folosită în sistemele mecanizate de regăsire întrucât la utilizarea indicilor CZU, suprafețele pentru codificare din fișele perforate sunt folosite nerațional.

Referințe bibliografice:

1. Adrian, A. Pentru CZU: pledare în susținerea bibliotecarilor. În: Biblioteca Națională a României, 1998, nr. 1, p. 15-19.
2. Atanasiu, P. Termeni din domeniul Informării și documentării: Îndrumar metodologic / Pia Atanasiu, Natalia Grecu. – București, 1988. 482 p.
3. Clasificarea Zecimală Universală: Ediție medie internațională în limba română: În 2 părți. P.1 Tabele sistematice / Ediție îngrijită de G. Clinca. – București, 1998. 368 p.
4. Dicționarul Explicativ al Limbii Române. – Ediția 2. – București : Univers Enciclopedic, 1996. 1192 p.
5. Regneală, Mircea. Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării / M. Regneală. – București: FABR, 2001. 425 p.
6. Șăineanu, Lazăr. Dicționar Universal al Limbii Române: 77.000 de articole / L. Șăineanu; Coordonator: A. Dobrescu. – Chișinău : Litera, 1998. 1362 p.

MODIFICĂRI ÎN CZU. CLASA 0 GENERALITĂȚI

Secretariatul central al UDCC se ocupă de administrarea și întreținerea Fișierului Master de Referință (MRF) care, pe parcursul a zece ani deja, este publicat anual sub titlul „Extensions and Corrections” (E&C) ca versiune autorizată a schemei.

Clasa 0 *Generalități* se deschide cu secțiuni referitoare la cunoaștere în general, forme de comunicare, în mod particular scrierea și standardizarea. Include teme ce țin de documentare, bibliologie, informare, cultură.

În 2001–2002 Consorțiul CZU a transformat cuprinsul abstract din diviziunea 005 *Studiul organizării. Metodologie* în diviziunea cu subiect concret 005 *Management* (E&C 23-2001, E&C 24-2002).

Tot atunci au fost făcute modificări și în clasa *Tehnologia calculatoarelor*, care reflecta schimbările cardinale în domeniul tehnicii și atinge toate sferele vieții contemporane. Aceste aspecte au fost transferate din clasa 6, subdiviziunea 681.3 în clasa 0 sub indexul 004 *Știința și tehnologia calculatoarelor. Calculatoare. Procesarea datelor* (E&C17-1995, E&C23-2001, E&C26-2004).

Nu putem să nu relevăm unificarea problemelor de metrologie în diviziunea 006.91 *Metrologie. Greutăți și măsuri în general*, ce era dispersată în diferite diviziuni referitoare la domeniul științelor sociale și științelor exacte. Modificările la diviziunea 004 și 006.91 sunt incluse și în ediția „Clasificarea Zecimală Universală” (București, 1998), care este utilizată în bibliotecile din Moldova.

În acest articol vom menționa modificările care nu sunt incluse în ediția din 1998.

Subdiviziunea 001.3 se va completa cu 001.32 *Societăți savante, științifice. Academii* (ind. vechi 061.12). Trebuie să menționăm, de asemenea, concentrarea documentelor la tema *Stenografie. Sisteme de scriere prescurtată în diviziunea 003.27 [anterior 651.93]*. Documentele despre dactilografie se vor sistematiza în diviziunea 003, subdiviziunea 003.056 *Scriere la mașina de scris [anterior 651.923]*.

În clasa 005 *Management* trebuie transferate documentele din fosta clasă 65 *Conducere și organizare în in-*

dustrie, comerț și comunicații, 651 Organizarea și practica muncii de birou care a fost complet anulată prin E&C 24 (2002). Numai aspectele generale ale managementului sunt menționate la 005, aspectele mai specializate, precum cele referitoare la muncă și contracte, publicitate și management financiar, rămânând la clasa 65. Rezumat:

005 Management

005.1 Teoria managementului

005.12 Principii generale

005.2 Agenți manageriali. Mecanisme. Măsuri

005.21 Politică economică și comercială

005.22 Metode

005.24/.254 Datorii, obligații și drepturi ale subalternilor

005.25 Funcții și sarcini

005.3 Activități manageriale

005.31 Cercetare operațională (OR)

005.32 Comportament organizațional. Psihologie managerială

005.33 Condiții de management. Factori

005.334 Managementul riscului

005.336 Progres

005.4 Procese în management

005.41 Dezvoltarea și evoluția organizațiilor, a firmelor

005.42 Relații

005.42-057.187 Relații cu clienți, cumpărători, beneficiari

005.5 Operații în management. Direcții

005.51 Logistică. Asigurare tehnico-materială

005.52 Studierea sarcinii trasate. Analiza și definirea problemei. Prognoze

005.521 Miopie economică

005.521:334.7 Prognoze economice. Previziuni privind dezvoltarea

005.53 Modele de decizie. Stabilirea și prezentarea programului

005.54 Implementare. Execuție, realizare a ordinelor

005.56 Colaborare și cooperare

005.57/.58 Flux funcțional oficial. Reglarea modului de lucru

005.57 Comunicații interne. Informații

005.571 Interviu. Anchete

005.573 Brainstorming. Discuții. Confruntare de idei

005.575 Relații și legături interne

005.591 Raționalizare

005.591.1 Îmbunătățiri

005.591.4 Reforme. Reorganizare

005.591.6 Inovații

005.6 Managementul calității. Managementul calității totale (TQM)

005.61 Productivitate

005.642.5 Studii și analize de muncă. Studierea metodelor

005.7 Management organizațional (OM)

005.71 Forme de organizare și conducere. Alte organe administrative, firme etc.

005.71-021.272 Comparații între organizații, firme

005.71-051-027.521 Conducere printr-o singură persoană

005.71-051-027.522 Conducere de un grup

005.72 Structura organizatorică

005.721/.722 Forme de organizare. Flexibilitate și rigiditate.

Supraorganizare

005.732 Ierarhie

005.74 Organizare funcțională

005.742 Organe ale firmei, ale organizației

005.743 Structură pe departamente, sectoare, servicii etc.

Organizare tip stat major

005.745 Adunări generale. Conferințe, congrese, simpozioane

005.8 Management de proiect

005.81 Investigarea fluxului și planificării muncii

005.82 Grafuri, rețele

005.821 Rețea eveniment-nod. PERT (Evaluare și metode de revedere a programului).

Rețea proces-săgeată. CPM (Metoda drumului critic)

005.823 Rețea proces-nod. MPM (Metoda potențială Metra)

005.9 Tipuri de management

005.91 Management administrativ. Secretariat

005.912 Organizarea și practica muncii de birou

005.92 Managementul înregistrărilor

005.921 Arhive. Aranjarea actelor de arhivă

005.922 Aranjarea actelor. Clasificare. Punere în ordine

005.922.1 Securitate. Protecția informației. Menținerea secretului

005.93 Managementul fabricii. Managementul resurselor fizice

005.94 Managementul cunoașterii

005.942 Expertize, aprecieri. Sfaturi, consultații

005.95/.96 Managementul de personal. Managementul resurselor umane.

Din clasa 0 subdiviziunea 008 *Futurologie* a fost transferată la 001 cu indexul 001.18 *Viitorul științei. Prognoză. Futurologie*. În anul 2002 (E&C24) Consorțiul decide de a exclude clasa 009 *Umanistică* → 7/9.

Bibliologia și știința informării sunt plasate la 02, iar clasele 01 și 03/08 sunt utilizate

pentru lucrări ce reprezintă forme de publicații. Pentru a exprima lucrări într-o anumită formă, trebuie folosită Tabela Id – Indici auxiliari comuni de Formă. Se remarcă că în diviziunea 02 nu sunt schimbări, dar aspectele noi privind bibliotecile electronice, tehnologiile informaționale și altele nu se regăsesc menționate.

Aspectele organizației, asociații, congrese, expoziții au căpătat indicele general 06. Lucrările sub acest indice sunt lucrări complexe, care ating mai multe domenii ale cunoașterii. În a. 2002 (E&C 24) au fost introduse modificări în această clasă și micșorarea subdiviziunii auxiliare speciale

06.01 Caracterul general al organizației (fosta 06.01, 06.026, 06.028),

06.02 Avansuri. Subvenții. Burse (fosta 06.047.84),

06.03 Alte facilități pentru membri (fostă 06.057), [06.03 Bunurile colectivității. Proprietate→005.936]

06.05 Distribuirea premiilor, recompenselor (fostă 06.068).

Indicii auxiliarii cu -05 denotă persoanele într-un context: 06-057.953 Membri fondatori,

06-057.955 Membri onorifici (fosta 06.023.6 și 06.023.7).

Documentele în probleme de organizare, organe administrative, organizarea biroului, secretariat au fost redistribuite la subdiviziunile din clasa 005. Indicele poate fi extins nu numai prin utilizarea diverselor tabele auxiliare, dar și prin relația cu două puncte cu alte părți din clasificare, de exemplu 32:061 Organizații cu scopuri politice, 339:061 Societăți cu interese economice, Cluburi Literare – de tipul Clasa subiect :061.

Rezultatul revizuirii este o subdivizare mai sintetică a clasei în conformitate cu orientarea politicii Consorțiului CZU către o structură mai fațetată a CZU. Aranjamentul clasei este următorul :

061.1 Organizații guvernamentale și tipuri de cooperare

061.2 Organizații și asociații non-guvernamentale

061.23 Organizații cu scopuri umanitare, filantropice [061.235]

061.25 Organizații și mișcări secrete sau semi-secrete [061.236]

Include : Francmasoni. Oddfellows

061.27 Fundații. Instituții. Așezăminte.

Diviziunea 061.4 Expoziții temporare trece în subdiviziunea nouă 069.9 în diviziunea 069 Muze. Expoziții permanente. Dezvoltarea specială a subdiviziunilor cu utilizarea indicilor auxiliari și a relației cu două puncte oferă posibilități de exprimare a unor concepte, de exemplu: 069(1-21) Muze municipale, 069:7 Muze de artă.

Vom încheia grupa 0 cu diviziunile 08 Poligrafii și 09 Manuscrise. Lucrări rare unde nu au fost efectuate modificări.

În concluzie vom menționa că, modificările survenite în clasa 0 sunt rezultatul activității de revizuire de două tipuri: revizuire totală – clasele 004, 005 și actualizarea permanentă în alte clase.

Referințe bibliografice:

1. Clasificarea Zecimală Universală: ed. medie internațională în limba română / Biblioteca Națională a României. – București, 1998. – P.78-103.

2. McIlwaine, I. C. Clasificarea Zecimală Universală: Ghid de utilizare / I. C. McIlwaine; trad. de Victoria Frâncu. – București: Asociația Bibliotecarilor din Învățământ-România, 2006. –286 p. – (Biblioteca ABIR; 21)

3. UDC Consortium.Cancelations/http.udcc.org/00.can.tht
UDC Consortium. Cancelations/http.udcc.org/01.can.tht
UDC Consortium. Cancelations/http.udcc.org/02.can.tht
UDC Consortium. Cancelations/http.udcc.org/03.can.tht
UDC Consortium. Cancelations/http.udcc.org/04.can.tht
UDC Consortium. Cancelations/http.udcc.org/07.can.tht
UDC Consortium. Cancelations/http.udcc.org/08.can.tht

Nina CRASNOPOLSKI,

bibliotecar principal

Liliana PUZDERI, șef serviciu

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion

Creangă”